

УДК 181. 234. 173.

Наталія ШАТИЛОВА,

кандидат філологічних наук, асистент кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Україна, Чернівці) natali_shat@i.ua

НАЗВИ БУКОВИНСЬКОГО НАРОДНОГО СТРОЮ В МОВІ ТВОРІВ СИДОРА ВОРОБКЕВИЧА

У статті проаналізовано обсяг тематичної групи лексики на позначення традиційного народного одягу буковинців як етнографічної групи українців у художніх текстах видатного українського письменника Буковини С. Воробкевича. Виокремлено 5 лексико-семантичних груп діалектних назв: „одяг і його деталі”, „взуття та його деталі”, „головні убори”, „прикраси”, „аксесуари”.

Ключові слова: діалектні назви народного одягу, тематична група, лексико-семантична група, національно-культурний компонент.

Лит. 5.

Natalia SHATILOVA,

Candidate of Philological Sciences, Assistant Professor, Department of Modern Ukrainian language Yuri Fedkovich Chernivtsi National University (Ukraine, Chernivtsi) natali_shat@i.ua

THE TITLE BUKOVYNA FOLK COSTUMES IN LANGUAGE OF WORKS SIDOR VOROBKEVYCH

In the article an author analyses the thematic group of vocabulary on denotation of traditional folk costumes of Bukovynians as ethnic group of Ukrainians in artistic texts of the famous Ukrainian writer of Bukovyna S. Vorobkevych. It is singled out five lexical-semantic groups of the dialectical names: „clothing and its details”, „footwear and its parts”, „headgear”, „decorations”, „accessories”.

Key words: dialectal names of folk clothing, thematic group, lexical-semantic group, national and cultural component.

Ref. 5.

Наталья ШАТИЛОВА,

кандидат филологических наук, ассистент кафедры современного украинского языка Черновицкого национального университета имени Юрия Федьковича (Украина, Черновцы) natali_shat@i.ua

НАЗВАННЯ БУКОВИНСЬКОГО НАРОДНОГО КОСТЮМА В ЯЗЫКЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ СИДОРА ВОРОБКЕВИЧА

В статтє проанализировано об'єм тематической групи лексики для обозначения традиционной народной одежды буковинцев как этнографической группы украинцев в художественных текстах выдающегося украинского писателя Буковины С. Воробкевича. Выделено 5 лексико-семантических групп диалектных названий: "одежда и ее детали", "обувь и ее детали", "головные уборы", "украшения", "аксессуары".

Ключевые слова: *диалектныє названя народної одєжди, тематическая группа, лексико-семантическая группа, национально-культурный компонент.*

Лит. 5.

Постановка проблеми. Жива народна мова з її регіональними особливостями здавна слугує безцінним джерелом не лише для дослідників історичного розвитку мови, а й для українознавчих студій. Лексика народних говорів відображає історичний поступ народу, його різноманітне трудове життя, його світогляд, звичаї, вірування тощо, його картину світу. Вивчення національно-мовної картини світу передбачає звернення до художнього тексту, тобто пов'язане з дослідженням індивідуально-авторських картин світу, що містять інформацію про матеріальну й духовну культуру народу, літературу якого, власне, представляє той чи той письменник. Аналіз ідіостилу майстра слова дає змогу виявити самобутні національно-культурні словесні образи в художньому тексті. У цьому аспекті в колі наукових інтересів мовознавців постійно перебуває мова творів українських письменників ХІХ ст., які у своїх художніх творах спиралися передусім на живу народну мову. Твори письменників зазначеного періоду є своєрідними енциклопедіями українського побуту та господарювання.

Аналіз досліджень. Розуміння мови як складника свідомості людини, що акумулює всі прояви перебігу її життя, розгляд мовних явищ з опертям на суміжні галузі знань (культурологію, психологію, етнологію, міфологію тощо) розширили межі лінгвістичних досліджень. Учені розглядають мову як своєрідний код, засіб творення картин світу, репрезентант „духу” народу, спосіб відображення національної ментальності, носій етнокультурної інформації (В. фон Гумбольдт, О. Потебня, Е. Сепір, Б. Уорф, В. Костомаров, Ф. Буслаєв, В. Русанівський, М. Кочерган, С. Єрмоленко, В. Кононенко, В. Жайворонок, Н. Сологуб, Н. Гуйванюк, Н. Бабич, М. Скаб та ін). У мовознавчих працях пріоритетними стали дослідження тематичних або лексико-семантичних груп культурно-маркованої лексики, опис слів-концептів, мовних символів, мовних знаків етнокультури, аналіз властивого певному етносу синтаксування фрази, народознавчого колориту тексту, національно-культурного компонента в тексті, мовних засобів вираження мовної картини світу народу тощо.

У створенні національно орієнтованої картини світу важливе місце посідають, зокрема, найменування предметів повсякденного вжитку, що своїм внутрішнім наповненням, метафоричним уживанням передають специфіку національного життя часом більш послідовно й опукло, аніж описові стереотипи [3, 64]. Особливу увагу науковців привертають слова і вирази з національно-культурним компонентом, що є назвами предметів, характерних для побуту і господарювання представників певної етнічної групи чи культурно-етнографічного регіону, зокрема системний опис назв традиційного народного строю – одягу, взуття, головних уборів, прикрас (Ф. Бабій, З. Бичко, Г. Війтів, Г. Гримашевич, І. Добролюжа, Н. Клименко, М. Никончук, О. Никончук, Н. Пашкова, В. Прокопенко, Г. Хмара). Функціонування тематичних груп лексики, пов'язаної з традиційним народним одягом українців, зокрема буковинців, у художніх текстах представників національної літератури ще потребує спеціальних досліджень.

Мета нашої статті – проаналізувати назви традиційного буковинського народного убрання в мові творів видатного українського письменника Буковини Сидора (Ісидора, Ізидора) Воробкевича (1836–1903). Значна частина назв буковинського одягу, взуття, головних уборів, прикрас, аксесуарів, зафіксованих у творах письменника, за семантикою і формою збігається із загальнонародними літературними відповідниками. Водночас колоритним шаром лексичних одиниць є місцеві назви, характерні переважно для південно-західних говорів. Предметом нашого опису послужили діалектні лексеми, що репрезентують матеріальну культуру буковинців як етнографічної групи українців у мовистилі автора. За авторитетним твердженням Н. Гуйванюк, „саме поєднання універсального з національним створює самотність кожного етносу, неповторність його „обличчя” [1, 613].

Виклад основного матеріалу. Ідіостиль С. Воробкевича, за нашими спостереженнями, є цінним матеріалом для тих, хто цікавиться буковинським побутом, адже у своїх художніх творах він приділяє значну увагу його опису. Маркувальною ознакою авторського почерку буковинського письменника на лексичному рівні є функціонування слів із національно-культурною специфікою (етнографічної лексики, слів-реалій, етнографічних реалій), яку вважаємо важливим складником образності його художніх текстів, значеннєвою домінантою, що слугує етнокультурним тлом художньої оповіді.

Художня мова С. Воробкевича фіксує чимало діалектних назв традиційного буковинського народного одягу, що „тісно пов'язані з матеріальною культурою народу, і є, зі свого боку, одним із виявів осо-

бливостей культури” [1, 612]. Розмаїття діалектної лексики, пов’язаної з традиційним убранням буковинця, доповнюють номінації речей, що його прикрашають, є оздобою або додатком до одягу. Тематичну групу „назви одягу та аксесуарів” у творах письменника презентують лексико-семантичні групи (далі – ЛСГ) діалектних лексем: „одяг і його деталі”, „взуття та його деталі”, „головні убори”, „прикраси”, „аксесуари”.

ЛСГ „одяг і його деталі” представлена підгрупами:

1) загальні назви одягу (*гардероба, платє, тоалета*), напр.: *Вкінци заробив я собі на стілько гроший, що справив собі гарну, модну гардеробу* (II, с. 277)*; *Що неділі, що съята у него платє як той сніг біле, хотяй у него ні жони, ні дочки не було* (II, с. 162); *Старий циліндер з позагинаними крисами, сивий бобрами підбитий контуци, чоботи з високими котурнами доповняли тоалету, в котру пан Олімпій всував ся, коли треба було у важних справах межи людьми появити ся* (II, с. 303); загальні назви старого, поношеного одягу (*рубє, рубці, лахматє, шматє*), напр.: [Кифірь:] *Треба прясти, аби рубєм не трясти!* (III, с. 63); [Праць:] *Ет, боднарівна, вихованка боднаря Олекси, бач, богача на рубції* (III, с. 87); *...не непокоїла єго сварня нехарних жидівок, що гусьми і всяким лахматєм торгували* (II, с. 299); *...при потоці дівчатовька перуть шматє біле* (I, с. 103);

2) назви верхнього одягу: *антерей* ‘верхня одежа, довга і з широкими рукавами’; *каптурок* ‘чоловічий верхній двобортний одяг з довгими полами, відкладним коміром і широкими лацканами’; *кафтан* ‘каптан, жупан’; *полотнянка* ‘верхній селянський жіночий та чоловічий одяг із домотканого грубого полотна’; *сердак* ‘верхній короткий рукавний одяг з домотканого сукна, оздоблений вовняними нитками’; *струки* ‘верхній одяг’; *сірак* ‘старовинний верхній довгополий одяг із грубого сукна’, напр.: *Гучно, бучно раз ся жило в краснім місті Чернівцях! Паничі раз там ходили в антереях і шубах* (I, с. 96); *Одної красної днини прибула в село якась комісія, а з нею купців у кафтанах і патинках ласка Божя* (I, с. 197); *Пан писар одяг ся у свій кафовий капутрок* (II, с. 128); *...а від одної куми звій полотенця, сукна на сердак, від другої новий киптарець, а від десятої вузличок з сороківцями* (II, с. 204); *Данило входить сумний, в нехарній полотнянці* (III, с. 258); *Він [Степан Малий] /.../ як сяде на жеребця у червонім фесі і у білій струці, то думаєш, що якийсь князь чи воєвода на кони сидить* (II, с. 72); *Зворухнув ся Стефан, приодїв ся*

* Ілюстративний матеріал подаємо за виданням: *Твори Ізидора Воробкевича. – Львів : Вид-во товариства „Просвіта”. Т. 1 : Поезії / [авт. передм. Ю. Романчук]. – 1909. – 420 с.; Т. 2 : Оповідання. – 1911. – 412 с.; Т. 3 : Драматичні твори. – 1911. – 421 с. – (Руська письменність)*, зазначаючи в дужках номери тому та сторінки (цитуючи, дотримуємося правописної системи видання)

в свій гуцульський стрій, в крисаню з павами, в ретязі і ремені, в лянну, заполочю вишивану сорочку, черчикові шаравари і **сїрак** з китицями, на котрім медаль золотив ся (II, с. 145). На означення ряси –верхнього довгого одягу з широкими рукавами у православного духовенства – письменник уживає діалектні синоніми **джуба** і **реверенда** (пор. польське *rewerenda* – ряса, сутана), напр.: *Я запам'ятав Николая ще малим хлопцем і сьогодні стоїть він, як живий, передо мною, у шовковім антерею, підперезаний турецьким шалем, у кафовій **джубі** (рясі), з розпірками замість кишень – в зимі ся **джуба** була підбита толубом – а на лисій голові червоний фес із синім кутасом* (II, с. 220); *Лежить на нїм та **реверенда** як вишита, не одній панночці він голову закрутить* (II, с. 257);

3) назви настегнового одягу:

а) назви жіночого одягу, що покриває фігуру від талії донизу: **горботка** ‘вид жіночого одягу типу плахти, витканої з вовняної пряжі’; **рікля** ‘вид старовинної спідниці, переважно квітчастої, для нареченої’; **шарафан** ‘спідниця з вибійки’; **юбка** ‘спідниця’, напр.: [Ян:] *Хлопка! **Горботка** не до жупана...* (III, с. 188); *А сестри як бджоли, обступили їх [батька]: „Мені, батечку-соколику, привезіть на **ріклю** шовкову; – мені гордею, – мені коралі”* (II, с. 28); *Дивлюсь – надбігає в зеленім як шпінат **шарафані** панна Доротка* (II, с. 281); *Біла, ріжним шовком гаптована **юбка**, шовком мережана сорочка /.../ підносили ще більше дівочу чудову вроду* (II, с. 76);

б) назви чоловічого одягу, що має дві довгі або короткі холоші й закриває нижню частину тулуба та ноги: **гачі** ‘верхні чоловічі штани з сукна домашнього виробу’; **пантальони** ‘верхні штани’; **сподні** ‘верхні штани, брюки’, як-от: *Носив він крисаню і ще до того уу павами і чічками, вишиваний киттар, черчицом і **гачі**, – от став наш Сруль правдивим, вірним моделем нашого верховинця-Гуцула* (II, с. 203); *Сурдут як галочка чорний, такі самі **пантальони** і камізелька, вус вивоскований на всі боки, рухи тіла і ціла постать, все то показувало, що пан Олімпій немов віродив ся, якомсь на паньський крій закрів ся* (II, с. 340); *Хотів я его [собаку] моїми штучками втихомирити, але відлива бридка погань таки забагла підкроїти мені мої чорні стружкові **сподні*** (II, с. 280-281);

4) назви одягу без рукавів: фонетичні варіанти **кептар** / **киттар** ‘безрукавка на хутрі, оздоблена вишивкою’, зменшено-пестливі назви **киттарець** / **кіптарець**, пор.: *...пестрі вовняні скорци, налавники, кожухи, **кептарі** і сердаки лежали, наче снопи в стозі* (II, с. 239); *Бездушну положив її на припічок, прикрив дергою і **киттарем**, а сам припав до матеріної груди* (II, с. 152); [Марійка:] *Прибери ся хайненько у сорочку біленьку, у червоний черес, у мережаний **кіптарець**, у крисаню з пава-*

ми, а потім поговоримо (III, с. 72); *От бачи-те: від одної куми звій полотенця, сукна на сердак, від другої новий китпарець, а від десятої вузличок з сороківцями* (II, с. 204);

5) назви натільного і домашнього одягу: *лянка* ‘сорочка з білого лляного полотна’; *шляфрок* ‘домашній халат’, напр.: *Нощі з φοї, лянков труп покритий, роздроблені руки, ноги і череп розбитий* (I, с. 377); *Броніслав проходжує ся по кімнаті в шляфроку і пантофлях і курить люльку* (III, с. 283);

6) назви деталей одягу: *плечко* ‘верхня вишита частина рукава жіночої сорочки’; *фальбана* ‘складку на спідниці’, *штруплі* ‘ремінці для натягання штанів’; словотвірний діалектизм *ковнір* ‘комір’, напр.: *Нещасну [панну Вероніку] всі люди любили, особливо сільска дівтора; она дівчатам плечики вишивала, з пацьорків-цяток грудні тердани сплітала, крашанки – так звані мучені – цвѣтами і павами виписувала* (II, с. 193); [Михайло:] *Стоїть твоя Василина на греблі, а коло неї паничик у сивій сурдуні з блискучими гудзиками і зеленим ковніром!* (III, с. 144); *Сорочка на ній, було, як той сніг, біла, спідниця перкальова в густих фальбанах, зелений фартушок з кешенями, ноги в панчохах і черевиках, на пальци лівої руки щиро золотий перстень, – от і весь стрій панни Вероніки* (II, с. 192); *Все лежало на нім, як виляне, і сурдут і камізьелка і краватка і струксові пантальони, натягнені, як струна на скрипках, шкіряними штруплями* (II, с. 341).

ЛСГ „взуття та його деталі” презентують такі підгрупи: 1) назви взуття: *постоли* ‘личаки’ та синонімічна назва *опанки*, як-от: *...червоні панчохи і маленькі опанки (постоли) підносили ще більше дівочу чудову вроду* (II, с. 76); [Марійка:] *Чорт аж сім пар постолів стоптав, поки нас докупи зібрав* (III, с. 77); 2) назви деталей взуття: *котурни* ‘високі зап’ятки у чоботах’; *обцас* ‘підбор, каблук’; напр.: *...чоботи з високими котурнами доповняли туалету, в котру пан Олімпій всував ся, коли треба було у важних справах межі людьми появиити ся* (II, с. 303); *На обцасах улискувались такі підківки, що як-би старі славні Запорожці з могил повставали, то певно-б тих велитів злякали ся...* (II, с. 66).

ЛСГ „головні убори” поєднує назви на позначення:

а) чоловічих головних уборів: фонетичні варіанти *кресаня / крисаня* ‘чоловічий фетровий капелюх з прикрасами’, напр.: *І насунувши кресаню на голову, [Лесь] пішов в село до коршми* (II, с. 289); *Зворухнувся Стефан, приодів ся в свій гуцульський стрій, в крисаню з павами* (II, с. 145);

б) жіночих головних уборів: *перемітка* ‘вид жіночого головного убору, звій з білого полотна для заміжніх жінок, на кінцях вишитий’; *фес*

‘головний убір у вигляді невеликої червоної шапочки’, напр.: [Данило:] Я... я бідну сироту скривдив, запропастив, єї душу смутком, як чорнов **перемітков**, завив, – а сам пустив ся в блуд сьвітами (III, с. 269); На бакир носила она на голові червоний, дукастами і цекинами украшений **фес**, хорошиий прибор, сьвяте знамено славяньської діви, Чорногорска дівчиця той **фес** так стереже, як зіницю ока... і аж при слюбі єго здійсмає (II, с. 76).

ЛСГ „прикраси” формують назви речей, що оздоблюють одяг:

а) назви шийних і нагрудних прикрас: *гердан* ‘вишита бісером стрічка’; *пацьорки* ‘намисто з бісеру’; *салба* ‘намисто з монет (золотих чи будь-яких металевих)’; *цятки* ‘намисто’, *хрусталі* ‘прикраси, зроблені з дуже прозорого скла високого гатунку, якому властива гра барв і мелодійний дзенькіт’, напр.: *А правдиві коралі і салбу з сороківцями і двома дукачиками, що висять на шиї Матери Божої в церкві, хто по-жертвував, як не панна Вероніка? Нещасну всі люди любили, особливо сільска дівтора; она дівчатам плечики вишивала, з пацьорків-цятюк грудні гердани сплітала...* (II, с. 193); [Гнат:] *Ти їй хрусталі, крамські пояси і бродські хусточки, а вона...* (III, с. 12);

б) назви вузьких смужок, що їх використовують як прикрасу, для оздоблення: *бинда* ‘стрічка’; *тасімка* ‘тонкий мотузок, сплетений з кручених ниток чи пасом прядива, яким оздоблюють, прикрашають що-небудь’, напр.: *Подвірем скаче та визирає з червонов биндов мала телічка* (I, с. 40); *Чорногорські дівчата – бодай не приснили ся! Як закинуть на груди чорні довгі коси, повнісенські стрічок і тасем, як приберуться у багряню струку, у шовкові мережані сорочки, то думаєш, що якісь пави по базарі ходять* (II, с. 74);

в) назви прикрас з пір’їн, квітів та у вигляді китиць: *косиця* ‘оздоба з пер когута, китиця’; *кутас* ‘прикраса у вигляді китиці на гуцульському одязі’; *павя* ‘пір’їна павича як оздоба’; *чічка* ‘квітка’; напр.: [Грина:] *Дівчата, хлопці, діди, люде... всі у стрічках, у павях, нових строях, запасках, косицях, всі з віночками і цвітими – се небесна краса!* (III, с. 134); *Я запамятав Николая ще малим хлопцем і сьогодні стоїть він, як живий, передо мною, /.../ а на лисій голові червоний фес із синім кутасом* (II, с. 220); *А дівчата й собі: „А нам треба заполочи, цятюк, чічок”* (II, с. 390);

г) назви поясних прикрас: *гордея* ‘пояс’; *пафтали* ‘спряжка (застібка, що скріплює кінці ременя, пояса і т. ін.; прикраса, оздоба у вигляді такої застібки)’; *ретьязі* ‘кілька рядів металевих ланцюжків, з’єднаних кільцями і пряжками, що кріпилися поверх пояса’; *черес* ‘широкий шкіряний пояс із кишеньками і пряжками, переважно оздоблений’, напр.: *Ой*

щасливо раз ся жило в нашій Буковині, як панни ще не ходили в страшній криноліні! Всі носили сину ріклю, срібнії **нафтали**, крамський пояс і **гордею** і цятки з кристали (І, с. 98); Проць входить, багато приодітий, у **навах** і **ретязях**, з топірцем у руках, гордо ступаючи (ІІІ, с. 81); ...носились Гуцулики гордими вірлами, безкрайним Карпатами і в розкошах жили, і в кошарах по п'ять соток овечок числили, як червінчики бреніли в **чересах** червоних... (І, с. 372).

Чоловічий одяг буковинських гуцулів за оздобою простіший за жіночий. Його прикраси, як видно із наведених вище ілюстрацій, пов'язані насамперед із настегновими доповненнями – ремнями та пряжками. Художні тексти С. Воробкевича оприявлюють таку особливу прикрасу чоловічого костюма як **ширинка** ‘хустка’, пор.: *Як-бим знала, що мя возьме хлопець чорнобровий, то бим прjala тонесенько лен отсей шовковий і **ширинку** бим му вткала, злотом вишивала і его до серця свого тисла, пригорнала* (І, с. 174); *Підперізував ся Амброзій крамским поясом; а зза пояса висіла ріжнобарвна **хустка-ширинка*** (ІІ, с. 63). Цю вишиту декоративну хустку молода дівчина підтикала під пояс нареченому під час весільного ритуалу [4, 39].

ЛСГ „аксесуари” об'єднує назви на означення виробів зі шкіри, тканини, що доповнюють вбрання, як-от:

а) назви сумок різного призначення (буденних, святкових, дорожніх тощо): **бесаги** ‘сакви, дві зшиті або зіткані торби’; **куфер** ‘валіза’; **тобівка** ‘оздоблена орнаментом невелика шкіряна сумка’; **торністра** ‘військова сумка’; **трайстрина** ‘сумка із домотканого полотна’; **тлумок** ‘клунок (наповнена чим-небудь дорожня торба або мішок, пристосовані для носіння їх за плечима)’, напр.: *Батько сидять на нашім мургім, а за ними біжить чорний кінь без їздця, лише з повними **бесагами** на перевазі* (ІІ, с. 30); *Леонід почав збирати ся, свою одежу в **куфер** складати, до від'їзду ладив ся...* (ІІ, с. 345); *Не довго думаючи, взяв я свій **тлумок** в руки і пустив ся піхотою в далеку дорогу* (ІІ, с. 279); *...покидає Гуцул бідний свою Буковину; /.../ де в трембіту вигравав скалами, де **тобівку** при потоці наповняв пстругами* (І, с. 232); *Хоч **торністра** плечі давить, тяжкий карабин, тягару я не почую, я карпатський син* (І, с. 343); *...а **трайстрина** повна, напхана по верх* (І, с. 350);

б) назви гаманців: **капшук** ‘гаманець; засушений сечовий міхур свині, який використовувався як кисет для тютюну або гаманець для грошей’; фонетичні варіанти **мошенка** / **мошонка** ‘гаманець’; запозичення **пулярес** ‘гаманець’ [СУМ, VIII, с. 387: діал.] (пор. польське *pułgares* – гаманець), напр.: [Федько:] *Люлечко, борунечко, Все жите до пса! Як тютюну, як бакуну В **капшuku** нема...* (ІІІ, с. 309); [Ілаш:] *Покмітив я,*

що від якогось часу в моїй **мошенці** кінці до купи не сходять ся (III, с. 219); – *Грїш вам силе ся в **мошонку**, всюди є робота!* (I, с. 374); *Скванно виняв я з кишені **пулярес** і кинув у тарїлку цілого лева, вихвалюючи гру під небеса* (II, с. 235).

Висновки. Ідейно-стильові особливості творчості С. Воробкевича, що полягають у відображенні матеріального та духовного світу буковинців, визначили домінанти лексичного рівня його ідіостилю. Мова творів письменника – важливе джерело інформації про історію та культуру буковинців. Діалектні назви традиційного народного строю в досліджуваних текстах не лише репрезентують матеріальну культуру буковинців, й відбивають історію краю, суспільно-політичні умови розвитку української мови на Буковині, засвідчують зв'язки його населення з сусідніми й іншими народами. Відображаючи мовомислення автора, вони є не лише засобами номінації відповідних реалій, відтворення місцевого колориту, мовленнєвої характеристики персонажів, але й важливою ознакою ідіостилю письменника.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гуйванюк Н. В. Слово – речення – текст : [Вибр. праці] / Н. В. Гуйванюк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. – 664 с.
2. Гуцульські говірки: Короткий словник / [відп. ред. Я. Закревська]. – Львів, 1997. – 233 с.
3. Кононенко В. І. Мова і народна культура / В. І. Кононенко // Мовознавство. – 2001. – С. 62–69.
4. Костишина М. В. Український народний костюм Північної Буковини : традиції і сучасність / М. В. Костишина. – Чернівці : Рута, 1996. – 191 с.
5. Словник буковинських говірок / [за заг. ред. Н. В. Гуйванюк]. – Чернівці : Рута, 2005. – 688 с.

REFERENCES

1. Huivaniuk N. V. Slovo – rechennia – tekst : [Vybr. pratsi] / N. V. Huivaniuk. – Chernivtsi : Chernivetskyi nats. un-t, 2009. – 664 s.
2. Hutsulski hovirky: Korotkyi slovnyk / [vidp. red. Ya. Zakrevska]. – Lviv, 1997. – 233 s.
3. Kononenko V. I. Mova i narodna kultura / V. I. Kononenko // Movoznavstvo. – 2001. – S. 62–69.
4. Kostyshyna M. V. Ukrainyskyi narodnyi kostium Pivnichnoi Bukovyny : tradytsii i suchasnist / M. V. Kostyshyna. – Chernivtsi : Ruta, 1996. – 191 s.
5. Slovnyk bukovynskykh hovirok / [za zah. red. N. V. Huivaniuk]. – Chernivtsi : Ruta, 2005. – 688 s.